

חנה לב איננה

נפטרה ב-ג' בתשרי, תשנ"ט - 23.9.98

אנו מלווים היום בדרכה האחרונה, את חנה, חברתנו מאז הקמת הקבוצה.

חנה נולדה בשנת 1913 בעיר דרזון שבגרמניה. היא גדלה בבית יהודי חם ושומר מצוות. בנעוריה למדה בבית-ספר למטחור.

כרבים מבני דורה היהודים השתייכה גם חנה לתנועת נוער יהודית ציונית. אחרי עליית הנאצים לשלטון בגרמניה ובמסגרת התנועה, יצאה להכשרה לקראת עלייתה ארצה.

בשנת 1936 עלתה ארצה באניה מטריאסט, כשהגיעו לנמל - חיפה חיכו לה ולחבריה אנשי "המכבי הצעיר" וכוונו אותם לכפר-מכבי, בקבוצה זו היה גם ארנת, ארנה וחנה התידדו, ארנה שהיה בהכשרה באלטקרבה עכו חברי מעין החליט להצטרף עליהם בכפר-ביל"ו. כך הגיעו ארנה וחנה ביחד בסוף '36 לרחובות (כפר-ביל"ו) ובמרוץ '37 חגגו את חתונתם שהיתה התחנה הראשונה בקבוצה. כמתנת חתונה קבל הזוג הצעיר עשית נפט מעשה אומנות מאלומיניום.

חנה השתלבה מיד במטבח. כמבשלת הוטל עליה לחזור על פתחי בעלי חנויות ברחובות לנסות להשיג אוכל. חברים נזכרים ביכולתה הבלתי רגילה להכין יש מאיין. הוזה אומר - האוכל שהכינה היה טעים בהרבה משאפשר היה לצפות מן המצרכים ומתנאי הבישול. גם אחרי שעלו להתישבות המצב היה קשה וזונה נעזרה ביחסים הטובים שיצרה עם משפחות בזכרון כדי להשיג מעט וזלב לתינוקות.

בנובמבר 1940 קרה דבר נורא. ההורים של חנה ואתם אחיה זלי, הצליחו לצאת מגרמניה ברגע האחרון ממש, הם הגיעו ארצה באניה "אטלנטיק", יום אחד לפני ההתמוצצות בפטריה. האניה עגנה בנמל חיפה, המעפילים הורדו לעתלית והועלו בכח על אניה אחרת - חנה עמדה על החוף, ידעה שהוריה, אותם לא ראתה יותר מארבע שנים, נמצאים שם - אבל הם נשלחו בפקודת הגרטיים לאי מאוריציוס ושם מתו ממחלות, חנה לא זכתה יותר לראותם. זלי זכה להגיע ארצה והוא נמצא איתנו.

כבר אמרנו שזונה מאד אהבה את עבודת המטבח והייתה מבשלת ואקונומיה במשך שנים רבות.

המשך ←

חנה מאד אהבה את הילדים הקטנים ודרכה המיוחדת להביע את אהבתה היתה בפודינג הטעים ובכופותאורז הגבינה המתוקות ובשאר מעדנים שהכינה לנו. ילד שהיה לו יומ-הולדת חנה היתה "מצ'פרת" אותו בהזמנת התפריט לארוחת-הצהויים לכל הילדים לאותו היום. (ואני לא אגלה לכם מה אני הזמנתי ...)

במשך שנים רבות חנה הקפידה להצטרף כל שנה לצוות הקיטנה - כמבשלת, כמובן. שם בקיטנות, שוב בתנאים קשים, אך הפעם כבר עכו מצרכי מזון משופרים, דאגה לפנק את כל הילדים והמדריכים עד שמרב זלילה לא יכלו לזוז.

תקופה ממושכת עבדה חנה בחנות בזכרון. היא נהנתה מן הקשרים עם תושבי זכרון ואהבה את העבודה.

עבו תונו מלחמת העולם כשהתבררו ממדי השואה - כולם התחילו לחפש ניאולים. עקיבא לוינסקי גילה את גילה - בת אוזוחו של ארנה והביא אותה אלינו. לחנה זה היה מובן מאליה שגילה תצטרף למשפחה כבת. גילה היא כאחות לאמירה ולעלי ואני בטוחה שעכשיו, ברגע זה ממש - היא אתנו בלבה ובמחשבותיה.

בגיל יותו מבוגר כאשר העבודה במטבח קשתה עליה - חנה נכנסה לעבודה במוחסן הבגדים, כהרגלה בחריצות, באחריות ובמסירות.

השנינו האחרונה! לא היטיבו עם חנה, המחלה פגעה בה בצורה קשה ביותר, היא חיה בצל המחלה כשמצבה הולך ומדרדר ... לאט, לאט ...

היא זכותה לטפול אוהב ומסור עד בלי די של ארנה, שהשתדל לטפל בה בבית עד כמה שניתן. אחר-כך היתה למטופלת הראשונה של הבינו הסעודי במעין-צבי. גם בהיותה שם בשנים הראשונות היתה מתעניינת בכל הקורה בקבוצה, שמחה לבקורים ומשתדלת להיות "נועודכנת". אחרי כטידתו של ארנה המשיכו אמירה ועלי לטפל בה בהתמדה ובמסירות בלת-רגילים. בחודשים האחרונים הלך מצבה והדרדר, המוות גאל אותה מיסוריה.

בשבילי חנה היתה חלק מנוף הילדות חלק מן הבית הזה - מעין-צבי, אישיות נוענית ואמא של חברה.

תמיד אזכור אותך חנה באהבה.

יהי זכרך ברוך !

דברים ליד הקבר
אילנה רכס

זונה מטופרת:

במרס 1937 ארנה ואני התחתנו.

בעל הבית של הפרדס שאצלו עבודתי לא רצה לתת לי יום חופשה לחתונה, אך בכל זאת לקחתי את היום.

באותו הזמן היו במקרה האמא של ליצי (גרזון) והאבא של שלמה שטנגר בביקור במעין. החתונה היתה ברחובות, בדירת הרב. באמצע טקס החופה התברר שלא היה לנו מטפיק כסף בכדי לשלם לשמש 15 גרוש, הרב קיבל כבר 20 גרוש. צעק השמש ביידיש: "עצור! עצור! הם רוצים לעשות "מעשייט", הם לא רוצים לשלם!" הטקס הופסק... ואז האמא של ליצי והאבא של שלמה שילמו 15 גרוש לשמש. מתוך כעס על הסחיטה הזו, ביבי אביש שהיה גזבר, סחב כמעשה נקם מאפרוח משם.

... אנחנו קיבלנו מן הקבוצה מתנה לחתונה, מנורת נפט מאלומיניום, מלאכת מוהשבת ערבית. מאחד הפרדסנים ברחובות, שבא לשם מעירי דרזון, קיבלנו שלוש כוסות. אך עבודה בפרדסו לא היה מוכן לתת לנו.

... כל ערב הלכנו ללשכת העבודה, לרחובות, ממקום המזנה המיוחק שלנו, לא תמיד הצלחנו לקבל יום עבודה.

... עבודתי עם לילו לייזר בפרדס, אחרי כניסתנו סגרו את השער. הוולו יריות - היו מאורעות (39 - 1936), הפרדסן אמר לנו "יורים על ציפורים". עבדנו עם משגיח ערבי. בקושי הצלחנו לשכנע אותו שיתן לנו לברוח. בצאתנו רדפו אחרינו שני וערים ערביים, איימו עלינו בסכינים, ברחנו על נפשנו.

קטעינו מתוך ראיון לשולמית קוגלמן בספטבר 1986.

לפעמים
לפעמים האדם הוא בודד
כמו עץ שעליו עזבוהו
בבוא שלכת.

לפעמים
לפעמים האדם הוא עצוב
כמו אין סוף בים
כמו גלים רכים.

לפעמים
לפעמים האדם ראשו מרכין
אל הזמן האוזל
טיפין! טיפין
ומשלים -
לפעמים...

תרצה ברגל

